Commoda verò ſuperioribus ſimilia obtinent, & reliqui corporis abundantiam interuertunt. Cuius rei teſtimonium prębent mulieres, quibus per morbum, aut aliam quādam calamitatem mamma auferitur, & vox ferox efficitur, humoresq; ad gulam deferuntur, multa ſputatione vexantur, caput dolent, & ex iis ægrotant. Lac enim ab vtero veniens & influēs, quemadmodum etiam antea ad ſuperiora vaſa tranſmittebatur, cùm ea propria non habeat, in principes corporis partes incidit, cor videlicet, ac pulmonem, & ſuffocantur.

ἀγαθὰ δὲ ἔχουσιν τοῖσιν ἔμπροσθεν ὅμοια· ἀπικνέονται τοῦ πλεονεξίου τοῦ ἄλλου σώματος. μάρτυρον τῆσι γυναιξὶν, ἢν ἀφαιρέηται νούσου ἢ ἄλλη τινὶ ξυμφορὴ μαζός, καὶ ἡ φωνὴ θρασεῖα, καὶ ὑγρὰ εἰς στόμαχον, καὶ πτυελίζουσιν, καὶ τοῦ κεφαλοῦ ἀλγέουσιν, καὶ ἀπὸ τούτων νοσέουσιν. οἷον γὰρ ἀπὸ τῆς μήτρης καὶ ὑπόρρυον τὸ γάλα, ὡς πρὶν μὲν καὶ ἔμπροσθεν ἐς τὰ ἄνω τέχνα, τὰ οἰκεῖα οὐκ ἔχον τέχνα, συντυγχάνει τοῖσι κυρίοισι τοῦ σώματος καρδίῃ, πνεύμονι, καὶ ἀποπνίγει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΟΣΤΕΩΝ ΦΥΣΙΟΣ.

HIPPOCRATIS DE OSSIVM NATVRA, LIBER.

MAnus oſſa, ſeptem & viginti numerantur; pedis, quatuor & viginti, ceruicis; ad magnam vertebram vſque, ſeptem; lumborum, quinque; ſpinæ, viginti; capitis, vnà cum oculorum oſſibus, octo. In totum vnum & nonaginta, cum vnguibus verò, cētum & vndecim. Hominis verò oſſa, vt didicimus, ſic habent. Vertebræ ſupra clauiculam vnà cum magna, ſeptem numerātur. Ad coſtas verò, totidem quot & coſtæ, duodecim numero. Ad laterum inanitatem, exteriore parte, vbi coxendices & lumbi, quinque. Semen verò velut fauus, ab vtraque veſicæ parte fertur. Ex his autē locis venæ ab vtraq; meatus vrinarij parte, in pudendum feruntur. Potus per fauces & gulam, arteriæ ſummum (quod larynx dicitur) in pulmonem & arteriā, ex quibus in ſummam veſicam. Hepar quinque ſummas fibras habet, fel autem quartæ fibræ adhęreſcit, quod oſculo ſuo ad ſeptum tranſuerſum, cor, & pulmones fertur. Cor autem tunica circunueſtit. Homo inteſtina craſſa maiora, quàm canis habet. Appendent autem ex medianis membranis, quæ Meſocōla dicūtur. Hę verò ex neruis à ſpina ſub ventre procedentibus, renes ex neruis de ſpina. Cor arteriæ fons cognatus. Vena per ſeptum trāſuerſum fertur, hepar, lienem, renes, ad coxēdicem, circa poſteriorem tibiæ partem carnoſam, ad primam ſummi pedis partē, quæ [illegible] dicitur. Altera autem ex corde ſub alas, clauiculas, iugula, caput, naſum, frontem, iuxta aures, humeros, dorſum, pectus, ventrem, per cubitum. Alia verò per alas ad cubitum, in ſummam manum. Neruorum exortus ab occipitio vſq; iuxta ſpinam, iuxta coxendicem fertur in pudenda, in femora, pedes, tibias, & in manus. Quin & ad brachia, partim quidem in carnes, partim verò iuxta fibulam, in magnum digitū, partim etiam ex carnibus, ad reliquos digitos. Quin & ad latum ſcapularum os, pectus, vētrem, oſſibus, ligamentis connectuntur. A pudendo verò iuxta podicem, ad coxendicis cauitatem, partim quidē ſupra femur, partim verò infra ad genūa. Inde ad genu extētus, ad tendinē, calcis os, pedes, alius verò ad fibulā, alij etiā ad renes. At verò venæ ipſæ vtraq; ex parte bifariā maximè diuidūtur, partim quidem ab ipſa vtriuſq; renis parte, partim verò ab altera, & in renes foraminib. ſunt perniæ. Ipſi verò cordis foramen, iidemq; cauitatē habēt.

Ὀστέα χειρὸς εἴκοσι τέσσερα. ποδὸς εἴκοσι τέσσερα. βραχίονος ἐς τὸν μέγαν, ἑπτά. ὀσφύος πέντε, ῥάχιος εἴκοσι κεφαλῆς ξὺν ὀπωπίοις ὀκτώ. ξύμπαντα τά. σὺν ὄνυξιν, ρια· ἃ δὴ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξ δὺ θεόπου ὀστέων κατεμάθομεν, οὕτω δὴ οἱ ἀπὸ τῆς κλειδὸς σὺν τῷ μεγάλῳ ἑπτά. οἱ δὲ κατὰ πλευράς, ὅσαι περ αἱ πλευραί, ιβ. οἱ δὲ κατὰ κενεῶνας ὀκτὼ ἐν ᾧ τὰ ἰσχία ἐν τῇ ὀσφύϊ, πέντε. ὁ δὲ σπέρμα οἷον κηρίον ἑκατέρωθεν τῆς κύστιος. ἐκ δὲ αὐτῶν φλέβες ἑκατέρωθεν τοῦ οὐρητῆρος ἐς ὃ αἰδοῖον τείνουσι. ποτὸν, διὰ φάρυγος καὶ στόμαχον. λάρυγξ, ἐς πλεύμονα καὶ ἀρτηρίαν. ἀπὸ δὲ τούτων ἐς ἄκρην κύστιν. ἧπαρ, πέντε λοβοί· ὑπὸ δὲ τοῦ τετάρτου λοβοῦ, ὑπόκειται ἡ χολή, ἡ δὲ σῶμα ὑπὸ φρένας καὶ καρδίαν, καὶ πλεύμονα φέρει. καρδίαν, ὑμὴν περίεστι. τὰ κῶλα ἔχει κοινοὺς μείζω· ἄρτηται δὲ ἐκ τῶν μεσοκώλων, τοῦτα δὲ ἐκ νεύρων ἀπὸ τῆς ῥάχιος ὑπὸ τὴν γαστέρα. νεφροὶ, ἐκ νεύρων ἀπὸ ῥάχιος καὶ ἀρτηρίης. καρδίης πηγὴ ξυγγενής. φλὲψ τείνει διὰ φρενῶν, ἧπατος, σπληνὸς, νεφρῶν ἐς ἰσχίον περὶ γαστροκνημίαν, ὑπὸ τὸν παρσόν. ἑτέρη δὲ ἐκ καρδίης, ὑπὸ μασχάλας, κλείδας, σφαγὰς, κεφαλὴν, ῥῖνα, μέτωπον, τὼ δὲ τὰ ὦτα, ὦμος, μετάφρενον, πλευρὰ, γαστέρα. διὰ πήχεος ἡ δὲ διὰ μασχάλης ὑπὸ πῆχυν, ὑπὸ παρσόν. νεύρων ἔκφυσις ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἄχρι τοῦ ῥάχιν. τοῦ δὲ ἰσχίου, ἐς αἰδοῖα, ἐς μηροὺς, πόδας, κνήμας, ἐς χεῖρας. ἀλλ' ἐς βραχίονας, τὰ μὲν, ἐς σάρκας τὰ δ', τοῦ δὲ τῶν ὀφρύων, ἐς τὸ μέγα δάκτυλον. τὰ δὲ ἐκ τῶν σαρκῶν ὑπὸ τοῖς ἄλλοις δακτύλοις. ἀλλ' ἐς ὠμοπλάτην, σῆτος, γαστέρα ὀστέοισι, σευδέσμοισιν. ἀπὸ δὲ αἰδοίου παρ' ἀρχόν. κοτυληδόνα, ὃ μὲν θύωθεν μηροῦ· ὃ δὲ κάτωθεν ὑπὸ τὰ γονάτα. ἐντοῦθεν γονάτων ξωπαθὲν, ὑπὸ τένοντα, τὼ πέρναι, πόδας. ὃ δὲ ἐς περόνην. ἄλλα δὲ ἐς τοὺς νεφρούς. αὗται δὲ αἱ φλέβες ἐφ' ἑκάτερα διχῇ τὰ μέγιστα φύονται. τὰ μὲν, ἔνθεν τοῦ νεφροῦ ἑκατέρου, τὰ δὲ, ἔνθεν. καὶ διατέτμηται ἐς τοὺς νεφρούς. καὶ εἶδος καρδίης οἱ νεφροὶ ἔχουσι, καὶ οὔπω χειλιώδεες.

ὁ δὲ νεφρὸς

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-171244-p0326-7 DFG

ὁ δὲ νεφρὸς τὰ κοῖλα ἑωυτοῦ πρὸς τὰς φλέβας ἔχων κεῖται τὰς μεγάλας, ὅθεν ἐκπεφύκασιν αἱ αὐτέων αἱ φλέβες, αἱ ἐς κύστιν, [1] ἢ εἵλκετο ὁ ποτὸν διὰ τῶν φλεβῶν ἐς τοὺς νεφροὺς. ἔπειθ' ὥσπερ καὶ διὰ τῶν νεφρῶν διηθῆται ὁ ὕδωρ. καὶ δι' αὐτέων τουτέων τῶν ἑτέρων ὧν ξυνεπακολουθῇ. ἀποσταλάσσει γὰρ ὅσον ὁ ἀπ' αὐτέων ἐς τὴν κύστιν. καὶ ἐν τούτῳ διηθούμενον καὶ ἀποκρινόμενον ἀπὸ τοῦ αἵματος ὁ ὅρος, [2] διὰ δὴ ἐρυθρός ἐστιν. οὐδὲ γὰρ ἐς τοὺς νεφροὺς ἵκανα διῆκαι φλέβες ἢ αἱ εἰρῆν). καὶ ὅποι αὖ ὁ ποτὸν ξυνιστάμενος, ὅσον ἐγὼ οἶδα. αἱ πρὸς τὰς πλευρὰς κατατείνουσαι, κάτωθέν εἰσιν ἑκάστη τῶν πλευρέων, καὶ πρὸς κεφαλῆς, κατωτέρω δὴ καὶ ἀπὸ ἀρτηρίης. ἀρτηρίη μὲν οὖν εἷς ἐπορεύσατο διὰ διδοῖ τῆσι πλευρῆσι. [3] ἀπὸ δὲ τῆς παχείης ἀπὸ καρδίης παλινδρομέει μία ἐς τὰ ἀριστερὰ ἐγκεκλασμένη. ἔπειτα ἡ μὲν, διὰ μέσων σπονδύλων μέχρις ἄκρων πλευρέων πορεύεται, πλευρῆσιν οὐκ ἴσον διαδιδοῦσα τοῖσι δεξιοῖσι τοῖσιν ἀριστεροῖσι διαγράδας, [4] ἀλλ' ἴσας μὲν, ἀνωτέρωθεν δὲ τοῖσι δεξιοῖσιν ἀποκόπτει. τῶν δὲ κλείδος ἑκατέρης τῶν φλεβῶν. δύο μὲν, ἄνω. δύο δὲ, κάτω ὁ τῆλος, αἱ μὲν, ἐς δεξιά. αἱ δὲ, ἐς ἀριστερὰ ἀπεκόπη ἀποκόπτουσαι [5] πρὸς ἀνωτέρω μὲν μᾶλλον αὐτῶν. δύο δὲ πρὸς καρδίῃ μείζον. αἱ μὲν, ὅπῃ δεξιά. αἱ δὲ ἐπ' ἀριστερά. ἀφ' ἑκατέρης τῶν φλεβῶν τὰς πλευρὰς καὶ ἀπ' αὐτέων, ὥσπερ αἱ κάτω ἐκόπτοντο μέχρις ὅπου ξυνέμιξαν τῇ κάτω παλινδρομησάσῃ ἀπὸ καρδίης. [6] ἡ δὲ αἱμόῤῥοος, ἀπὸ τῆς ἀρτηρίης ταύτης διὰ τοῦ ἐκόπη, ὅτι μετέωρος οὗτος ἐστι, διὰ καρδίας πορευομένη. τὰ δὲ κάτω πλευρέων ἡ αἱμόῤῥοος ἡ παχεῖα καλεομένη φλὲψ, τοῖσι σφονδύλοισιν αὖθις ἐφ' ἑωυτῆς διαδιδοῖ καὶ οὐ τοῦ πρὸς ἐκείνῃ. καὶ οὐκ ἔτι κρέματα ὥσπερ ἄνω δι' ἧπαρ ἰοῦσα. ἔστι δὲ τοῦ μὲν ὀπίσω ἄνω ἡ ἀρτηρία. κάτω κάτω δὲ, ἡ αἱμόῤῥοος, ἡ ἀπὸ τοῦ ἥπατος διὰ φρενῶν ἐλθοῦσα μετέωρος, τὰ δὲ πρὸς δεξιὰ τῆς καρδίης φέρεται ἄχρι κλείδων, ἁπλῆ, πλὴν ὅσον αὐτῇ τῇ καρδίῃ κοινωνεῖ. τὰ μὲν κατ' αὐτὸν ἀριστερὰ τὸ μέρος ὅπῃ πολυώτερα. τὰ δὲ τῶν κοιλίων τῆς καρδίας διέρχεται. ἔπειτα ἀπὸ τῆς καρδίας ὁ ἐπ' ἀριστερὰ κάθηται ἁπλῆ [7] πρὸς ῥάχιν παλινδρομέει. ἐς μὲν ὁ ἄνω τοῦ σώματος, ἄχρι τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλευρέων. καὶ ἀποκόπας ἀφ' ἑαυτῆς ἔχει παρ' ἑκάστην πλευρὴν τὰς ἐπιμήκας καὶ φύσιν [8] ἄχρι τῆλος σπονδυλωτῆς. καὶ ἐπ' ἀριστερά. καὶ ὅπῃ δεξιά. καὶ ὁ ἰδὺ αὐτέης, πρὸς σφονδύλῳ μᾶλλόν ἐστιν, [9] ἢ ὁ τῆς ἀρτηρίης τόνος, καὶ ὁ τῆς ἀπὸ τοῦ ἥπατος φλεβός. πρὸς δὲ ὁ κάτω μέρος τῆς καρδίης ὁ μὲν ἰδὺς τόνος ἀπ' αὐτέης πρὸς σφονδύλων μᾶλλόν ἐστιν, ἢ ὁ τῆς ἀρτηρίης. [10] ὁ δὲ ἕτερος ὁ τὰς καρδίας καὶ ἐς τὰ κάτω μέρη φρενῶν ἐξάπτεται τὰ πρὸς ῥάχιν ἠρτημένα. ἐντοῦθεν δὲ, ἀποκόπτουσαι ἐς ἰδὺ ἕκαστον ὅπῃ φέρεται, δι' ὀστέων καὶ χόνδρων τραφωθῆσαι ἀλλήλαις. αἱ φλέβες δὲ αἱ παχεῖαι, ὧδε πεφύκασιν. ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰς τῶν ὀφρύων, διὰ τοῦ νώτου, τὰς τὴν πλεύμονα κατὰ τοῦ τῆλος. [11] ἡ μὲν ἐκ τοῦ δεξιοῦ, ἐς τὸ ἀριστερὸν, ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ, ἐς τὸ δεξιόν. ἡ μὲν οὖν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ διὰ τοῦ ἥπατος ἐς τὸν νεφρὸν καὶ τὸν ὄρχιν. ἡ δὲ ἐκ τοῦ δεξιοῦ, ἐς τὸν πολιῶνα καὶ νεφρὸν καὶ ὄρχιν. ταύτησι δὲ τὸ σῶμα, αἰδοῖον. ἀπὸ δὲ τοῦ δεξιοῦ πτόδου, ἐς τὸ ἀριστερὸν ἰσχίον, καὶ ἐς τὸ σκέλος. καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ἐς τὰ δεξιά.

Ren autem cauitate sua ad magnas venas situs est, vnde procedunt ex ipso venæ in vesicam, qua parte potus per venas ad renes trahitur, deinde per renes aqua velut excoletur, & per ipsa intestina, per quæ simul emittitur. Spongiæ enim est simile quod ab his ad vesicam tendit, illicque vrina à sanguine percolatur & secernitur, eamq; ob causam sanè rubra est. Neq; enim in renes aliæ venæ feruntur, quàm quæ dictæ sunt, neque, quantum ego sentio, alius locus vbi potus colliquetur. Venæ quę ad costas porriguntur, sub vnaquaque costa sunt, non ad caput, sed inferius, & ab arteria. Arteria quidem igitur subtermeans, in costas propagines suas transfundit. A crassa autem vena ex corde recurrit vna in sinistram partem inclusa. Deinde huic quidem per medias vertebras ad summas vsq; costas incedit, non ex æquo suas sectiones costis dextris ac sinistris transmittens, sed æquas quidem, supernè verò in dextris scinditur. Iuxta verò clauiculam vtranque, duæ quidem venæ sursum, duæ etiam sub pectore ferũtur, & partim in dextram, partim quoq; in sinistram propagines discindũtur, ad ceruicem hæ quidem magis, duæ verò ad cor magis, partim quidẽ ad dextram, partim verò ad sinistram, ex vtraque parte ad costas tendunt, & ab his velut quæ infra sunt scinduntur, donec ei quæ infra à corde recurrit, commisceantur. At verò quæ sanguinem fundit ab arteria hac ideò scinditur, quòd hic sublimis est, per cor procedẽs. Sed infra costas, quæ sanguine fluit & crassa est appellata, rursus vertebris sese transmittit, & illic adhæresicit, nec ampliùs pendet, velut supra cùm per iecur fertur. Ad lumbos autẽ supra quidem est arteria, infra verò quæ sanguinem fundit, quæ de iecore per septum trãsuersum sublimis procedit, & ad cordis dextram partem, ad iugula vsque, simplex fertur, præterquàm quãtum cum ipso corde cõmunicationem habet, partim quidem iuxta ipsum leuiter scissa, partim verò cordis vẽtriculum penetrans: Deinde a corde in sinistram ad spinam simplex demittitur, & ad superiora quidẽ corporis ad summas vsque costas recurrit, & propagines habet à seipsa, iuxta vnamquanq; costam, ad pectoris connexionem vsque, tum in dextram, tum in sinistrã, naturaliter protensas, ipsiusq; rectitudo magis ad vertebram vergit, quàm arteriæ extensio, & venæ quæ ex hepate proficiscitur. Ab inferiore verò cordis parte, recta ipsius extensio magis ad vertebras est, quàm quę arteriæ. Altera autem iuxta cor est, & ad inferiores septi transuersi partes ad spinam appensas conuertitur. Hinc verò propagines ad vnamquanque rectitudinem inferuntur, per ossa & carnes se inuicem traiicientes. Venæ autem crassæ sic se habere natura videntur. Ex oculo iuxta supercilium, per dorsum secundum pulmonem, sub pectore, altera quidem ex dextra in sinistram fertur, altera verò ex sinistra in dextram. Quæ autem ex sinistra procedit, per hepar in renem ac testem descendit, quæ verò ex dextra, in lienem, renem & testem. His pudendum pro osculo est. A dextra verò mamma in coxendicem sinistram, & in crus fertur, & ex sinistra in dextram.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-171244-p0327-3 DFG

Oculus verò dexter ex ſiniſtro recipit, ad eundemq; modum teſtis ſiniſter ex dextro. At venæ craſſiſſimæ hoc modo naturaliter ſe habent. Earum quatuor paria ſunt in corpore, & quędam quidem ex capitis parte poſteriore, per ceruicē, parte externa iuxta ſpinam ex vtraq; parte ad coxendices & crura deueniunt, deinde per tibias ad malleolos exteriores & pedes pertingunt. In dorſi igitur & coxendicum doloribus, ex poplitibus & malleolis exterioribus venæ ſectiones facere oportet. Alteræ venæ è capite iuxta aures per ceruicem, iugulares appellatæ, parte interiore ſecundum ſpinam, ad lumbos vtraq; ex parte in teſtes & femora tendūt, & poplites interiores, deinde per tibias ad malleolos & pedes interiore ex parte. Ad lūborum igitur & teſtiū dolores ex poplitibus & malleolis interioribus venæ ſectiones facere oportet. Tertiæ venæ ex temporibus per ceruicem in ſcoptula operta, deinde in pulmonem deferuntur, peruenintq; vna quidem à dextris in ſiniſtras ſub mammam, & in ſplenem & in renem. Altera verò à ſiniſtris in dextras ex pulmone ſub māmam, in iecur & renem. Hæ autem ambæ in rectum inteſtinum deſinunt. Quartæ verò venæ ex anteriore capitis parte & oculis, ſub pulmonem & clauiculas ferūtur, deinde ex brachiorum ſuperiore parte ſub flexuras, mox per cubitos, in manus primas iuncturas & digitos. Poſtea rurſus ex digitis per manuum volas & cubitos, ad flexuras, per brachia verò inferiore etiam ex parte ad axillas, & ex coſtis ſuperiore parte, vna quidem ad lienem peruenit, altera verò ad iecur. Deinde ſupra ventrem ambæ in pudendum finiunt. Et craſſæ quidem venę ad hunc modum a natura ſe habent. Multæ autem & cuiuſuis generis venæ ex ventre per corpus feruntur, per quas alimentum corpori accedit. Tendunt autem & à craſſis venis in ventrem & reliquum corpus, tum ab exterioribus, tum ab interioribus, & inter ſe mutuò internæ foras, & externæ intrò, transfundunt. Ad eos igitur modos venæ ſectiones faciendæ: danda eſt autem opera vti quàm maximè procul à locis in quibus dolores fieri & ſanguis colligi ſolet, ſectiones faciamus. Ad hunc enim modum vel minimè magna repente mutatio continget, & tranſlata conſuetudine efficiet, vt ne ampliùs ad eundem locum coeat. Iecoraria autem per lumbos ad magnam vſque vertebram deorſum fertur & verticulis ſe adiicit, indeque ſublata per ſeptum tranſuerſum cor petit, & hęc quidem recta ad iugula tendit. Hinc verò partim ad ceruicem, partim ad ſcapulas, quædam etiam inferiùs paulò reflexæ, ad vertebras & coſtas declinant, à ſiniſtris quidem vna prope iugula, à dextris verò in aliquem ipſius locum. Alia verò vtrinq; reflexa, alia paulò inferiùs deflexa, vbi illa quidē deficit, coſtis ſe adiicit, donec ei quæ ab ipſo corde procedit, ad ſiniſtras deflexa ſe adiunxerit. Deorſum verò demiſſa, ſecundū vertebras deſcendit, donec ea perueniat vnde ſe ſublimē erigit, coſtis ad-

ὁ δὲ ὀφθαλμὸς ὁ δεξιὸς, ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ, καὶ ὁ ἄρχις κατ' αὐτὸν τρόπον ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὁ ἀριστερός. αἱ παχύταται τῶν φλεβῶν, ὧδε πεφύκασι. [11] τέσσαρες μὲν βρύγκοί εἰσιν ἐν τῷ σώματι. καὶ αἱ μὲν ἀρτέαι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὄπισθεν δεξιὰ τοῦ αὐχένος, ἔξωθεν τῶν δὲ τιτθίων ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ἰξία ἀφικνέεται καὶ ἐς τὰ σκέλεα. ἔπειτα δὲ τῶν κνημέων, ὀπὶ τῶν σφυρῶν τὰ ἔξω καὶ ἐς τοὺς πόδας ἀφίκνεται. Δεῖ οὖν τὰς φλεβοτομίας ὀπὶ τῶν ἀλγημάτων τῶν ἐν τῷ νώτῳ, καὶ ἐν τοῖσιν ἰξίοισιν ἀπὸ τῶν ἰγνύων ποιέεσθαι, καὶ ἀπὸ τῶν σφυρῶν ἔξωθεν. αἱ δὲ δύο τέραι φλέβες ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν δὲ τὰ ὦτα δεξιὰ τοῦ αὐχένος, σφαγίτιδες καλέομαι, ἔσωθεν τῶν δὲ τιτθίων. ἑκατέρωθεν φέρουσι τῶν δὲ τὰς ψόας ἐς τοὺς ὄρχιας καὶ ἐς τοὺς μηροὺς. [12] καὶ ἰγνύων ἐκ τοῦ ἔξωθεν μέρεος. ἔπειτα δὲ τῶν κνημέων ὀπὶ τὰ σφυρὰ τὰ ἔσωθεν καὶ τοὺς πόδας. δεῖ οὖν τὰς φλεβοτομίας ποιέεσθαι πρὸς τὰς ὀδύνας τὰς ἀπὸ τῶν ψοῶν, καὶ τῶν ὀρχίων, ἀπὸ τῶν ἰγνύων καὶ ἀπὸ τῶν σφυρῶν ἔσωθεν. αἱ δὲ τέσσαραι φλέβες ἐκ τῶν κροτάφων, δεῦρο τοῦ αὐχένος ὀπὶ τὰς ὠμοπλάτας, ἔπειτα ξυμφέρονται ἐς τὴν πλεύμονα. καὶ ἀφικνέονται ἡ μὲν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐς τὰ ἀριστερὰ ὑπὸ τὸν μαζὸν καὶ ἐς τὸν σπλῆνα, καὶ ἐς τὸν νεφρόν. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐς τὰ δεξιὰ ἐκ τοῦ πνεύμονος ὑπὸ τὸν μαζὸν, καὶ ἐς τὸ ἧπαρ, καὶ ἐς τὸν νεφρόν. τελευτῶσι δὲ ἐς τὸν ἀρχὸν αὐτῶν ἀμφότεραι. αἱ δὲ τέσσαραι ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τὸν αὐχένα, καὶ ὑπὸ τὰς κλείδας. ἔπειτα ἀπὸ τῶν βραχίονων αἴρονται, ὑπὸ τὰς συγκαμπάς. ἔπειτα δὲ τῶν πήχεων ἐς τοὺς καρποὺς καὶ τοὺς δακτύλους. ἔπειτα πάλιν ἀπὸ τῶν δακτύλων, [13] δεῦρο τῶν χειρῶν καὶ τῶν πήχεων τῶν χεῖρας, ἐς τὰς συγκαμπάς. δεῦρο δὲ τῶν βραχίονων καὶ τοῦ κάτωθεν μέρεος, ἐς τὰς μασχάλας, καὶ ἐκ τῶν πλευρέων αἴρονται. ἡ μὲν, ἐς τὸν σπλῆνα ἀφικνέεται. ἡ δὲ, ἐς τὸ ἧπαρ. ἔπειτα ὑπὸ τῆς γαστρὸς ἐς τὸ αἰδοῖον τελευτῶσιν ἀμφότεραι. καὶ αἱ μὲν παχεῖαι τῶν φλεβῶν, οὕτω πεφύκασιν. εἰσὶ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κοιλίης φλέβες αἱ τὸ σῶμα πολλαί τε καὶ πάμπολυαι, δι' ὧν ἡ τροφὴ τοῦ σώματος ἔρχεται. φέρουσι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ παχέος φλεβῶν, ἐς τὸ κοιλίον καὶ τὸ ἄλλο σῶμα, καὶ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, καὶ ἀπὸ τῶν ἔσωθεν. καὶ ἐς ἀλλήλας διαδίδοασιν. αἵ τε ἔσωθεν ἔξω, καὶ αἱ ἔξωθεν ἔσω. τὰς οὖν φλεβοτομίας ποιέεσθαι χρὴ, κατὰ τοιόνδε τοὺς τόπους. [14] ὅπου τὴν ὀδύνην δεῖ τὰς τομὰς, ὡς τροσωτάτω ταμεῖν ἀπὸ χωρίων, ἔνθα αἱ ὠδῖναι μεμαθήκασι γίνεσθαι, καὶ τὸ αἷμα ξυλλέγεσθαι. οὕτω γὰρ αἱ ἥκιστα ἤν τε μεταβολὴ γένοιτο μεγάλη ἐξαπίνης, καὶ τὸ ἔθος μεταστήσας αἱ, ὥστε μηκέτι ἐς τὸ αὐτὸ χωρίον ξυλλέγεσθαι. [15] ἡ δὲ,

ἧπατίτις ἐν ὀσφύϊ, μέχρι τοῦ μεγάλου σπονδύλου, κάτωθεν καὶ σπονδύλοισι τοῖσι διδοῖ. [16] ἐπὶ τοῦδε μετίωσις, καὶ διὰ φρενῶν ἐς καρδίην. καὶ ἡ μὲν ὀξεῖα, ἐς κλείδας. ἐπὶ τοῦδε δὲ, αἱ μὲν ἐς βάχιν, αἱ δὲ ἐπ' ὠμοπλάτας. αἱ δὲ ἀποκαμφθεῖσαι κάτω, τοῦδε σπονδύλοις καὶ πλευρῇς, ἀποκλίνουσιν. ἡ δὲ ἀριστερὴ μὲν, μία ἐκ τῆς κλείδων. ἐν δεξιῷ δὲ, [17] ὅπου τι αὐτῆς χωρίον. [18] ἄλλη δὲ ἑκατέρωθεν ἀποκαμφθεῖσα. ἡ δὲ σμικρὸν κατώτερον ἀποκαμφθεῖσα, ὅτε μὲν ἐκείνη ἀπέλιπε τοῖσι πλευρῇσιν, ἔστ' ἂν τῇ ἐπ' αὐτῇ τῇ καρδίῃ τοῦ στήθεος ἀποκαμφθεῖσα ἐς τὰ ἀριστερά. ἀποκαμφθεῖσα δὲ κάτω, ὅπου σφονδύλοις καλαβαίοις, ἔστ' ἂν ἀφίκηται. [19] καὶ ἔνθεν ἤρξατο μετιωείζεσθαι ἀποδιδοῦσα

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-171244-p0328-9
DFG

δοῦσα τῆσι πλευρῆσι, καὶ τῆσι ὀπισθίοισι ἁπάσαις, καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀπὸ κιρσίδας παρ' ἑκάστην διοῦσα μία οὖσα. ἀπὸ μὲν τῆς καρδίης ὅτι τι χωρίον ἐν τοῖσιν ἀριστερῆσι μᾶλλον οὖσα. ἔπεστι δὲ ὑποκάτω τῆς ἀρτηρίης, ἔστι δὲ καὶ τὸ μαλακὸν ἥπατος ἐμελεωείδη. τοιοῦτον ἦν τὸ πρὶν ἐν τοῖσι ἐλθεῖν, τὸ δὲ τὰς ἑκάστας δύο πλευρὰς, ἐδιχώθη. καὶ ἡ μὲν ἔνθα ἡ δὲ ἔνθα τῶν σφονδύλων ἐλθοῦσα, κατηνεκώθη ἡ μὲν ἀριστερὴ ἀπὸ καρδίης πρὸς κληῖδας τείνουσα, ἄνωθεν τῆς ἀρτηρίας ὀστέ. καὶ ἀπὸ ταύτης ὡσαύτως καὶ παρ' ὀσφὺς κάτωθεν τῆς ἀρτηρίης. καὶ ἀπὸ ταύτης, αἱ μὲν ἐς τὸ ἧπαρ. ἡ μὲν ὅτι πύλας καὶ λοβὸν ἡ δὲ ἐς τὸ ἄνω. ἐξῆς ἀφορμὴ κεῖς σμικρὸν κάτωθεν φρενῶν. φρένες δὲ παρεστᾶσι τῷ ἥπατι, ἃς δὴ ῥᾴδιον χωρίσαι. διαστὰς δὲ ἀπὸ κληῖδων, αἱ μὲν ἔνθεν. αἱ δὲ, ἔνθεν ὑπὸ στῆθος ἐς ἧτρον. ὅποι δὲ ἀνίασιν, οὔπω οἶδα. φρένες δὲ τῶν τοῦ πλευρέων, ἡ νεφρὸς ἐξ ἀρτηρίης ταύτης ἀμφιβεβήκασι. αἱ δὲ ἀρτηρίαι δὲ ἐκ τούτου ἐκπεφύκασιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀρτηρίαι τοῦ πάχους ἔχουσαι. ταύτῃ τῇ πολυδρομήσασα ἀπὸ καρδίης, ἡ ἥπατος ἔλκηθρον. ἀπὸ δὲ τοῦ ἥπατος ὁδὸς διὰ τῶν φρενῶν αἱ μέγιστοι δύο. ἡ μὲν, ἔνθεν. ἡ δὲ, ἔνθεν φέρουσι) μετέωροι. πολυγλαδεῖς δὲ διὰ τῶν φρενῶν εἰσὶν, ἀμφὶ ταύτας καὶ πεφύκασιν, ἄνωθεν δὲ φρενῶν. αὗται δὲ μάλιστα ἐμφανέες. δύο δὲ παχεῖς τόνοι ἀπ' ἐγκεφάλου ὑπὸ τὸ ὀστέον τὸ μεσόν σφονδύλου ἄνωθεν, καὶ πρὸς τὸ στόμαχον μάλιστα ἑκατέρωθεν τῆς ἀρτηρίης παρῆθον ἑκάτερος εἰς ἑαυτὸν ἥλθεν ἴκελος εἶναι. ἔπεστι οἱ σφόνδυλοι καὶ φρένες, πεφύκασιν ἐν τούτῳ, τὸ ἐτελεύτων. καί τινες ἐνδιασοὶ πρὸς ἧπαρ καὶ πλεῦμα ἀπὸ τούτου τοῦ κοινωνήματος ἐδόκεον τείνειν. ἄλλος τόνος ἑκατέρωθεν ἐκ τῆς κληῖδος σφονδύλων πρὸς ῥάχιν παρέτεινεν, ἐκ πλαγίου σφονδύλου, καὶ τῆσι πλευρῆσιν ἀπένευμεν. ὥσπερ αἱ φλέβες αὗται. διὰ φρενῶν ἐς μεσεντέριόν μοι δοκέουσι τείνειν. ὅταν δὲ αὗται ἐξέλιπον, κοῦφις ἔνθεν φρένες ἐξεπεφύκασι ἀπὸ τοῦ, ξυνεχέες ἐόντες, τῷ μέσῳ κάτωθεν ἀρτηρίης. ὃ ὀπίσθιον, πρὸς σφονδύλους ἀπεδίδου. ὥσπερ αἱ φλέβες, μέχρι καταμαγώθη πρὸς διιόντες τὸ ἱερὸν ὀστέον. τὰ ὀστέα τῷ σώματι τάσιν καὶ ὀρθότητα, καὶ εἶδος παρέχουσι. τὰ δὲ νεῦρα, κάμψιν, καὶ ξύντασιν, καὶ ἔκτασιν. αἱ σάρκες καὶ ὁ δέρμα, πρὸς τῶν ξυνδεσιν, καὶ ξύνταξιν. αἱ φλέβες διὰ τοῦ σώματος κεχυμέναι, πνεῦμα, καὶ ῥεῦμα, καὶ κίνησιν παρέχουσι. ἀπὸ μιᾶς πολλαὶ διαβλαστάνουσαι. καὶ αὕτη μὲν ἡ μία ὅθεν ἤρξατο, καὶ ἡ τελευτήσασα, οὐκ οἶδα. κύκλου γὰρ γεγενημένου, ἀρχὴ οὐ δύναται. τὰς δὲ ἀποφύσεις αὐτῆς, ὅθεν ἤρξατο καὶ ἡ παύσασα τοῦ σώματος, καὶ ὡς ἡ μὴ ταύτησιν ὁμολογέει. καὶ ἐν ὁποίοις τόποις τέτακται τοῦ σώματος, ἐγὼ δηλώσω. πρὸς μὲν γὰρ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μέσον οὐκ πλαγίου πρὸς εἴκει ἡ φλέψ. αὐτὴ πλαίσια καὶ λεπτὴ, καὶ πολύαιμος. πολλὰ γὰρ ἐγκεφάλου καὶ τὰς μήνιγγας ἐνέρριζωται πολλὰ καὶ λεπτὰ φλέβια. καὶ πρὸς τὴν ὅλην κεφαλὴν οὐκ πεσσάρων μέχρι τοῦ μετώπου, καὶ τῶν κροτάφων. αὐτὴ δὲ ἀπίθυσται ἐς τοὔπισθεν τῆς κεφαλῆς οὐκ πρὸς τὸ ἀκρώνυχος τὸ δέρμα. οὐδὲν γὰρ καθίσταται πρὸς τὴν ἔξωθεν καὶ τὴν εἴσωθεν φλέβα τῶν ἐν τῇσι σφαγῇσι. περὶ δὲ τῆς ἀκρῆς ὑποχωρεῖσα ἀπὸ τῆς γλώσσης ἔξωθεν τείνει παχεῖα.

hæreſcens, & reliquis omnibus vtrinque ſingulis per ſe ſola propagines mittẽs, à corde quidem in aliquem locũ, ad ſiniſtra magis deflectit: poſtea arteriæ ſe ſubmittit, quouſque conſumpta fuerit, eoque peruenerit, vnde iecoraria ſublimis emerſit. Quò antequàm perueniat, ad extremas duas coſtas bifariam ſcinditur, & in vtranque verticulorum partem progreſſa, ibi conditur. Altera verò recta ex corde iugula petens, ſupra arteriam euadit, indeq; quemadmodum quæ ad lumbos arteriæ ſubtenſa eſt, in iecur inſilit, & modò quidem ad portas & fibram, modò verò in id quod eſt reliquum deinceps excurrit, paulò infra ſeptum tranſuerſum, quod ita hepati adhæreſcit, vt facilè ſeparari non poſſit. Bipartitò autem ad clauiculas ſcinduntur, & hinc & inde ſub pectus ad imum ventrem pertingunt. Quónam verò inde ferantur, necdum mihi conſtat. At ſeptum tranſuerſum ad vertebram iuxta coſtas ſitum habet, qua parte renes ex arteria vtrinque eminent. Arteriæ verò ex his enaſcuntur, quæ vtraque ex parte neruum habent. Eaque in parte cum ea quæ à corde recurrit iecoraria deſinit. A iecoraria autem per ſeptum tranſuerſum duæ maximæ venæ hinc & inde ſubleuantur, quę multifidam per ſeptum tranſuerſum propaginem emittunt, eiq; complexa adhærent, in ſuperna verò illius parte quodammodo magis conſpicuæ cernuntur. Duo autem craſſi nerui ex cerebro infra magnæ vertebræ os ſuperiore parte gulam verſus magis, ab vtraque arteriæ parte vterque progreſſus, in ſe velut in vnum coëunt, deinde vertebræ & ſeptum tranſuerſum ibi exoriuntur, vbi deſinunt. Quidam tamen ambigunt, & ab hac communione ad iecur & lienem ferri videntur. Alius neruus vtrinque ex vertebris ad clauiculas ſecundum ſpinam, per obliquam vertebrarum partem extenditur, & coſtis diſtribuitur. Atque ij non ſecus ac venæ ipſæ, per ſeptum tranſuerſum ad meſenterium pertendere mihi videntur. Vbi verò ipſę deſinunt, rurſus ab eo loco vnde ſeptum tranſuerſum exoritur, continuitate quadam, per medium infra arteriam, quod eſt reliquum ad vertebras, quemadmodum venæ, emittunt, quoad os ſacrum totum percurrentes, ibi conſumpti cõdantur. Oſſa corpori firmitatem, rectitudinem ac formã præbent, nerui verò flexionem, contractionem & diſtentionem. Carnes autem & cutis, omnium colligationẽ ac connexionem. Venæ per corpus diffuſæ, ſpiritum, fluxionem, & motum exhibent, ab vna multas propagines emittentes. Atq; hęc vna vnde exordium ſumat, & vbi deſinat, non ſatis mihi compertum eſt. Circulo enim facto, principium non inuenias. Eius autem appendices vnde pendeant, & qua corporis parte deſinant, & quòd vna cum his communionem habeat, & ad quæ corporis loca diſponantur, ego declarabo. Capiti quidem ad medium, ex obliquo vena lata & tenuis, non multi ſanguinis obducitur. In cerebrum enim ad ſuturas, multæ venulæ & tenues radicibus infixę ſunt, & circum caput totũ ad frõtem vſq; & tempora dilatantur. Ipſa verò retro caput, exteriore parte, ſecundũ ſpinę cutem recta tendit, inde autem iuxta exteriorem & interiorem venam, ex his quæ in iugulis ſunt, demittitur, vltra aures verò diuiſa, à gena extra fertur craſſa.

Ab hac multæ & tenues ad linguam procedunt, præter eam quæ ſub lingua, aut ſub maxillares dentes fertur, quę lata per clauiculam, ſubter ſcapulas pertingit, eaq; parte ab ipſa pullulat vena humeralis appellata, per neruum qui ſummo humero ſupponitur. Hęc autem ſanguine fluit & redundat, ruptaque & diuulſa non niſi ægrè curatur. Altera ſiquidem ex parte neruo lato cōnectitur, altera verò cartilago eſt. Medium verò horum locum ipſa continet, & pellicula ſpumoſa. Loco igitur vacuo exiſtente, cùm neque illi carnes adnaſcantur, facilè frangitur. Quòd ſi hanc in partem ſanguis ſuffundatur, locum amplum nactus, liberatione non habet, ſed indureſcit. Induratus verò morbum & dolorem creat. Atque hæc quidem quâ priùs dixi permeat. Illa verò ſub ſcapulis, crebris & tenuibus, ac implicatis inter ſe venis, ſub mammas propagines emittit, & per humerariam, cartilaginem declinans, ipſa ſubter diſtributa, ad brachium tendit, muſculum ad ſiniſtram habens. Dextra verò circa humerum ſcinditur, & cubiti ſuperiorem partem, inde cubitum vtrinq; interſecans, poſtea rurſus ad primam manus iuncturam fertur, indeq; iam defluens, tota per manum pererrabundè radicibus inhæret. At verò vena principalis, quæ ſecundum ſpinam ſparſa, per dorſum iugula & gulā, in cor inſeritur, ex ſeſe venam inſignis magnitudinis & multa oſcula habētem circa cor emittit, inde verò ad os procedens, fiſtulam fecit, quæ arteria per pulmonem permeans nominatur, paucum quidem ſanguinem, ſed multum ſpiritum continens. Nam propter viſceris amplitudinem & raritatem, multis quidem locis per pulmonem riuos deducit, cætera verò cartilaginea facta eſt. Quare ſi quid ſanè vel in potu, vel in ſpiritus ac ſanguinis tranſitu, non conſuetum ad has pulmonis vias delatum fuerit, nimirum cùm venæ eiuſmodi exiſtant, & viſcus ad inſtar ſpongiæ, multum humorem capere poſſit, ſupraque vt ſit à natura comparatum habeat: cumq; hæc lex ſit humoribus ingredientibus conſtituta, prætereaque non multus ſanguis per has venas conſtringatur, neque citò procedens, ea quæ illabuntur educat, his non ſubductis, ſed intus remanētibus, calloſa concretio & durities enaſcitur, κῆρις Græcis dicitur. Sic autem deperit quicquid alimenti vicinum eſt, cùm ſummi arteriæ capitis aditus etiam ad externas partes talis exiſtat. Atque interceptis à calloſa duritie trāſitibus, velox & difficilis ſpiratio corripit, cùm hi ſpiritum neque per hanc viam emittere, neque facilè attrahere queant. Ex quibus ſanè hi morbi oriuntur, quales ſunt crebræ & dēſæ ſpirationes (ἄυτματα vocant) & tabes ſiccæ. Quòd ſi collecta in his humoris copia ſuperet, ita vt craſſior redditus cogi nequeat, & putridum pulmonem vicinasque partes reddit, euaduntq; ſuppurati & tabidi. Huiuſmodi autem morbi ex aliis etiam cauſſis oriuntur. Inde autem vena hæc pulmonem occupat, & per duas magnas fibras ad interiora conuerſas, ſub ſepto tranſuerſo ad ſpinam extenditur, alba & neruoſa, in reliquum condenſatum corpus venulas emittens, indeque per vertebras crebris venulis in ſpinalem medullā hederæ in modum conuoluta inſeritur. Atque aliæ quidem venæ in cor-

ἀπὸ τῆς ταύτης ἐς τὴν γλῶσσαν, πολλαὶ καὶ λεπταί. πλείω δὲ καὶ ἀπὸ τῆς γλώσσης, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου. αὕτη δὲ παχεῖα ἐξ ἀρχῆς τῆς κληίδος καὶ ἥκει ἀπὸ τὸ ὦμοπλάτην. καὶ ταύτην ἀπ' αὐτῆς βεβλάστηκε φλὲψ διὰ τοῦ νεύρου τοῦ ἀπὸ τὴν ἐπωμίδα [47] τὴν ἐπωμαίην ὀνομαζομένην. αὕτη δὲ αἱμόῤῥοος, καὶ αἱματώδης, καὶ δυσίητος ἢν ῥαγῇ ἢ παραθῇ. [48] τῇ μὲν γὰρ αὐτέου νεῦρον παρείληπται πλατὺ τῇ δὲ χόνδρος. [49] ὃ δὲ μεταξὺ αὐτῶν, αὐτή τε ξυνέχει, καὶ ὑμένιον ἀφρώδες. ἀγκῶν δὲ ἐόντος τοῦ τόπου, ῥηιδίως ῥήγνυται καὶ ἔχουσα παρεφύεται σάρκας. ἢν τε ἀποῤῥαγῇ ἐς τὸ αἷμα τὸ μέγας ἐπιτυχὸν, οὐκ ἔχει ἀπαλλαγὴν, ἀλλὰ σκληρύνεται. σκληρυνθὲν δὲ, [50] νοῦσον παρέχει. αὐτὴ μὲν οὖν ἀφανὴς, ἢ τοιόνδε τι εἶδος. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ὦμοπλάτης ἀπεβεβλάστηκεν ἀπὸ τοῖσι μαζοῖσι, πυκνῆσι καὶ λεπτῆσι καὶ ἐπιπλεγμένοισι φλεψί. καὶ διὰ τῆς ἐπωμαίης τὸν βραχίονα τείνει, τὴν μὲν ἐν ἀριστερῇ ἔχουσα. ἡ δὲ δεξιὴ, σχίζεται αὐτὴ τοῦ τε ὦμου, καὶ τοῦ ἀγκῶνος τὴν ἄνω μοῖραν. ὃ δὲ σύμβολον διὰ τῆς πέφυκε τοῦ ἀγκῶνος ἑκατέρωθεν. ἔπειτα αὖθις τὸν δὲ τὴν καρπὸν τῆς χειρός. σύμβολον δὲ καὶ ἀορέρεστα δίολον αἱ τὴν χεῖρα πολυπλανεῶς ἐπιτείνω. ἡ δὲ ἀρχαίη φλὲψ ἡ νεμομένη τοῦ τὴν ἀκμὴν. διὰ δὲ τοῦ μεταφρένου τὴν σφαγὴν καὶ τὸν βρόγχον, ἐμπέφυκεν ἐς τὴν καρδίην. ἀφ' ἑωυτῆς φλέβα διμερέα πολύστομον κατὰ τὴν καρδίην. σύμβολον δὲ ἐς τὸ στόμα ἐστὶ γίγνεται. ἵνα δὲ ἀρίνειν διὰ τοῦ πλεύμονος ὀνομάζεται, ὀλίγαιμός τε καὶ πνευματώδης. ἐν δὲ τῷ πλεύμονι ἐγγίνεται πολλαχῇ μὲν τὸν πλεύμονος ἐγγείλυε χονδρώδης δὲ τοῖς ἀηρὸς πεπίπτει. διὰ δὴ καὶ ἤν τι ἐς ταύτας κατέρρυη τὰς διόδους τὸν πλεύμονος τῶν ἀήθων, ἢ ἐν τῷ ποτῷ, ἢ ἐν τῇ τοῦ πνεύματος τε καὶ αἵματος διόδῳ. ἅτε τῶν φλεβῶν τοιουτέων ἐουσέων, καὶ τὴν ἀπαλάγην ἀσυγγόνδεος πολύ τι ὑγρὸν δεκαμένων δέξασθαι αἴσω τὸ πεφυκότος. τῶν δὲ εἰσιόντων ὑγρῶν, νόμος καθέστηκεν. ἔπειτε τὸ αἷμα διὰ τῶν φλεβῶν τούτων, καὶ πολὺ ἀδιεξφύγεται. καὶ τὸ χρεὼν χωρέον, οὐκ ἐξάγει τὰ ἐμπίπτοντα. οὐ γὰρ ὑπεξαγομένων αὐτῶν, ἀλλ' ἐμμενόντων, τῶν πόρος. [51] ἐνθεῦτεν δὲ ἀπολλύει τὸ πλησιάζον τῆς ὀδφῆς ταύτης ἐκτὸς τὴν παρεξαγωγῆς τὸν λάρυγγος, καὶ πρὸς τὰ ἔξω. ἐνταῦθα λαμβανομένων δὲ τῶν διόδων ἀπὸ τοῦ πόρου, ταχύπνοιά τε καὶ δύσπνοιά [52] ἐστι. τῶν δὲ μὴ διωαμένων [53] τὴν φύσιν ἐξίσιν τῆδε οὐκ ἐπόρως ἐχόντων καθαροῦ, οὐκ δὲ τοιουτέων αἱ τοιαῦται νοῦσοι γίνονται ἐξ ἀθμάτων, καὶ ξηραὶ φθινάδες. ἢν δὲ ἐν αὐτοῖσι ξυνιστάμενον πλέον τὸ ὑγρὸν κρατήσῃ, ὥς τε μὴ διωάσθαι παχυνθὲν παχύνειν, καὶ σαπρὸν τὸ πλεύμονα ποιέει, καὶ τὰ πλησιάζοντα, καὶ γίνονται ἔμπυοί τε καὶ φθινώδεες. γίνεται δὲ τὰ ἰουσόμενα ταῦτα, καὶ διὰ ἄλλας αἰτίας. ἐνθεῦτέν τε ἡ φλὲψ αὕτη κατέχει τὸν πλεύμονα. καὶ διὰ τῶν λοβῶν τῶν δύο τῶν μεγάλων τῶν ἔσω τεταμένων ἀπὸ τοῦ φρένας, ἐπιπίπτει τῇ ἀκανθῇ τοῦ ἄλλου σώματος πεπυκνωμένου. ἔνθεν δὲ διὰ τε τῶν σφονδύλων πυκνοῖσι φλεβίοισιν ἐς τὸν νωτιαῖον μυελὸν [54] ἐγκιστοῦται. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι φλέβες ἐν τῷ σώματι τε τα-

ζι τεταγμένας ἐκ πάντων τῶν μερῶν συνιείσας ἐς τὴν ἀχανθαν ὃ λεπτότατον καὶ εἰλικρινέστατον ἑκάστη ξυνάγουσα, ἐν ταῦτῃ ἐξεβύγη.[16] αὕτη δ' ἡ ὅπῃ τεταμένη διὰ τῶν καθημένων πλεκτομένων, ἐς τὸν ὃ ξυνάγει. ἐνθεῦθεν δ' καὶ ἐς τοὺς νεφροὺς ἀπερείζω, τῶν δὲ τὴν νόθον πλευρὴν, λεπτῆσι καὶ ἰνώδεσι φλεψί. καὶ ὃ ἐνθεῦθεν συνιείσασα συμπεπύκνωται. ἔπεστα καὶ νευρώδεσι τοῖς τ' ὄρχιν, πιέσασά τε τοὺς ξυναγωγέας, ἐμπέφυκεν αὐτῷ. τὴν τε κύστιν, καὶ τοὺς ὄρχεας,[17] καὶ τοὺς τῶν δασέας ἐρείζωκε, πολυπλόκοισι λεπτῆσί τε καὶ στερεῆσι καὶ ἰνώδεσι φλεψίν. ἐνθεῦθεν αὖτ' ὃ παχύτατον καὶ ἰθύτατον ἀνάπαλιν δαπέν, τοῖς σχεκαύλικεν, ὅπερ ἐστὶν αἰδοῖον. ἐν δὲ τῇ ἀνακάμψει, ὅπερ ἐς τὰ αὐτὰ ταῦτα. καὶ διὰ τοῦ κένεος αἴωνι τοῦ δέρμα τ' γαστρὸς καὶ τ' φλεβὸς αὐτέης[18] ὠρμήκασι τοῖς τὰς κάτω φερούσας, αἵ ἐς ἀλλήλας ἐπιστρέφουσι. διὰ πεφύκασι δὲ καὶ διὰ τ' αἰδοῖου φλέβες παχεῖαι καὶ λεπταὶ, καὶ πυκναὶ, καὶ καμπύλαι. τῆσι δὲ θηλείησιν, αὐτὴ συνιείσα ἐς τὰς μήτρας, ἐς τ' κύστιν, καὶ ἐς τ' ἀχανθῶν. ἐνθεῦθεν δ' ἐξυπόρηκε. καὶ τῆσι γυναιξὶ μόνοις, τοῖς τὰς μήτρας ἤρτηται. τοῖσι δ' ἄρρεσι τοῖς τοῖς ὄρχεας[19] ἐπιστρέφεται. διὰ ταύτην τ' φύσιν αὐτὴ ἡ φλὲψ καὶ τὰ γόνιμα πλήσα ξυλλαμβάνει. ἀπὸ γὰρ τ' πλείστων καὶ εἰλικρινεστάτων μερῶν δεδομένη, ὀλιγαιμός τε οὖσα καὶ κοίλη καὶ νευρόπαχυς καὶ πνευματώδης, ἐπιδομένη τε ὑπὸ τοῦ αἰδοίου τὰ καθήμενα ἐς τ' ἀχανθαν φλέβια βιάζει.[20] τὰ δὲ μὴ βιαζόμενα ὥς περ σικύη ἐς ἑωυτὰ πάντα ἐκδιδοῖς τ' αἴω φλέβα. συλλείβει δὲ καὶ ἐκ τ' δυῶν μεγάλων σώματος, ἐς ταύτην. ὃ δὲ πλήσον, ὥς περ εἴρηται, "ἀπὸ τ' μυελοῦ τοῦ στιφρίζει. Ἡ δὲ ἡδονὴ τοῦτο τοῦ δεδεγμένου, τ' φλεβὸς ταύτης πληρουμένης τ' γονῆς. εἰωθυῖα δὲ τ' δυῶν χρόνον ὑφαίμου τε εἶ καὶ πνευματώδεος, πληρουμένης τε καὶ θερμαινομένης, καὶ ξυρρέοντος καὶ τοῦ σπέρματος, τοῖς σφίγγει τὰ ἐν ἑωυτῇ. ὃ δὲ πνεῦμα ὃ ἐνεὸν καὶ ἡ παροῦσα βία καὶ ἡ θερμότης. καὶ τ' φλεβίων πάλιν ἀπόθεν ἡ ξυστολὴ, δαρταλισμὸν ἐμποιεῖ. ἐκεῖνη δὲ ἡ ἀφ' ἑωυτ' διέβλασται. διὰ τε τοῦ μεταφρένου καὶ σφαγῆς τοῦ δὲ τ' ἀχανθαν νεμομένη, πολλοῖσι φλεβίοισι τὰς πλευρὰς διαπέπλεκε. καὶ τοῖς σφονδύλοις διὰ τ' σαρκῶν ἐπιπλαγμένως, ξυμπεπύκνωκεν, ὥς τε εὔφιμός τε καὶ ἔναιμος εἶ. αὐτὴ δὲ τοῦ δὲ τ' γλουτὸν ἵεται, διὰ τοῦ μυὸς ὑπὸ τῷ μηρῷ ὑποδύεται. τοῖς δὲ τοῦ γλουτοῦ[21] τῇ κοτυληδόνι τοῦ μηροῦ τοῦ δὲ τ' κεφαλῇ, ἐσιεδύπηκε φλεβὶ, ἥ περ ἀνάπνοιὰ τῷ μηρῷ παρέχει. ἐκ πέρα τοῦ μηροῦ, τοῦ δὲ τὴν τοῖς ὀστέον καμπὴν. ἑτέρην δὲ τοῦ δὲ τ' βουβῶνα κατῆκε πυκνόρριζον, καὶ "διεσπάρθαι. ἡ δὲ διὰ τοῦ μυὸς ἵεται, τοῖ τε ὀστέου ἐσπείρω, καὶ διὰ τ' ὀστέου τοῦ κνημαίου ἄκρου συνείλιγκε φλέβα, ἡ δεῦρο τ' μυελὸν καὶ ὀξυχείλεται διὰ τοῦ νεφρίτου τοῦ κνημαίου, τοῦ δὲ τὴν ἔνδεσιν τοῦ ποδός. αὐτὴ δὲ διὰ τῆς ὀπισθεωίδος ἐς ὃ ἐντὸς διὰ τ' κνήμης τ' μυὸς, βυχίη τέταται. καὶ ἐμπέπλεκε διὰ τοῦ σφυροῦ. ἐντὸς παχὺς καὶ ἔναιμος. καὶ ἐκεῖθεν τοῖς ὃ σφυρὸν καὶ τ' τένοντα, δισχίτους φλέβας "μεμύρηκεν. αὐτὴ δὲ ὑποδεδράμηκε κάτωθεν τοῦ ποδὸς, ὑπὸ τ' παρσόν. καὶ ἐκεῖθεν διὰ πλέξασα καὶ ἐς τ' μέγα δάκτυλον ἐνερείσαι, διπλῶν ἔναιμον φλέβα αἴωθεν ὑπὸ ὃ δέρμα ἐκ τοῦ παρσοῦ ἀνακέκαμται, καὶ πέφαται παχυθεῖσα τοῦ δὲ ὃ ἐντὸς τοῦ σφυ-

pus distributæ, ex omnibus partibus ad ſpinam contendunt, quarum vnaquæque quod tenuiſſimum eſt & puriſſimum colligens, hac effundit. Ipſa verò quæ ſuperextenditur per demiſſos cirrhos in idem adducit, indeque in renes tenuibus ac fibroſis venis iuxta ſpuriam coſtam radicibus firmatur, & hinc contendens condenſatur, poſtea etiam ad podicem in neruum abit, muſculosq; adducentes comprimens, ipſi inſeritur, & in veſicam, teſtes, & adſtites, multiplicibus intextis tenuibus & ſolidis ac fibroſis venis, radices mittit. Inde craſſiſſima & rectiſſima ipſius pars, retro verſa, in caulem abiit, quod eſt pudendum. In reflexione autem ad eadem ipſa adaptatur, & per pectinem ſupra, ſub ventris & venæ ipſius cute, prorumpit ad eas quæ deorſum feruntur, quæque in ſeſe mutuò deriuantur. Per pudendum autem enaſcuntur venæ craſſæ & tenues, & denſæ & incuruæ. In fœminis verò, ipſa ad vteros tendit, veſicam & vrinę meatum, indeq; recta procedit, & mulieribus quidem circa vteros ſuſpenſa eſt, maſculis verò circa teſtes diſſeminatur. Ob eam ipſam naturam, hæc vena plurima vim genitalem habentia comprehendit. A plurimis enim & maximè ſinceris partibus nutrita, cùm paucũ ſanguinem contineat, caua, & nerui inſtar craſſa, ſpirituque referta exiſtat, ſub pudendoq; contenta, pertingentes ad ſpinam venulas vi adducit. Quæ verò non ſunt vi adducta, tanquam cucurbitula in ſeipſas trahens, omnia in ſuperiorem venam emittit. De cæteris autem corporis partibus in hanc confluit, eius verò pars multò maxima de medulla (velut dictum eſt) coaceruatur. Ad id verò voluptas accedit, quòd vena iſta genituræ ſit plena. Cùm ergo per reliquum tempus aliquo ſanguine & ſpiritu abundare ſolear, ea plena & calefacta, deorſumq; confluente ſemine, quæ in ſe habet cõſtringit. Spiritus autem qui ineſt, præſensque vis & caliditas, venularumq; continens vndique contentio, titillationem intus facit. Illa verò quæ ex ſe propaginem deduxit, & per dorſum & iugulum ſecũdum ſpinam diſtribuitur, venulis multis coſtas inuoluit, & vertebras per carnes alternatim obducit, ita vt bene nutrita & ſemine referta ſit. Ipſa autem iuxta nates progreditur, per muſculum ſub femore altè demerſa, ad nates verò in coxæ acetabulo, iuxta caput, in venam perforatur, quæ femori reſpirationem præbet, & vltra femur, flexuram verſus quæ eſt ad genu fertur. Alteram verò ad inguina demittit, crebris radicibus, & quæ non facilè conuertitur. Quæ autem per muſculum tendit, circum genu diſpergitur, & per oſſis tibiæ ſummam partem venam in fiſtulam excauat, quæ medullam nutrit, & per infernam tibiam iuxta pedis connexionem deducitur. Ipſa verò per genu patellam, interiore parte per tibiæ muſculum profundè extenditur, & implicatur per malleolum, intus craſſa & ſanguine referta, hicq; circum malleolum & tendinem, ægrè diſcretas venas conuoluit. Ipſa verò ad inferiorem pedem ſub primam plantam decurrit, hicq; implicata, & ad magnum digitum innixa, duplicem venam ſanguine refertam, ſuperiore parte ſub cute ex prima planta reflectit, & ad malleo-

lum externũ crassa apparet, supraq; distribuitur iuxta oppositum anteriori tibiæ radium. At iuxta posteriorem tibiæ partem carnosam, fundam facit, quodque hinc est reliquum, iuxta internam genu partem extensum est. Immittit etiam & in patellæ genu venas, & ad interiorem patellæ partem cauam, venã inuoluit, quam si quis dolore afficiat, celerrimè biliosum ac serosum humorem colligit, ipsa verò iuxta internam genu cauitatem prorumpit. In poplites verò multas implicatas venas, velut stolones producit, quæ inde iuxta neruos femoris inferiores extẽsæ, etiam in testes & in podicem radices emittunt, & circa os sacrum in vnum circuntenduntur. Quæ verò ad interiorem genu partem peruenit, sursum iuxtà internam femoris partem, ad inguen tendit, & per coxendicem vltra ad spinam & lumbum foras procedens, crassa & lata, sanguineque referta, sursum porrigitur ad hepar, & bifidam producens sanguine plenam, dextram hepatis fibram ad renem continet. Ipsa verò subter hepatis regionem distributa, in crassam venam scinditur, reflexaq; in partem hepatis crassiorem inseritur, & altera quidẽ ipsius pars in visceris superficie adhęrescens, vbi fel est, multis radicibus tanquam cirrhis per hepar est implicata, altera verò per internam eius partẽ velut per riuos deducta. Duæ verò venæ inter duas latas fibras se explicant, & vna quidem per vertices & cutem penetrans, ex vmbilico emergit. Altera verò suo appressu spinam & renem attingens, in vesicam pudendumq; ancoræ in modum insita est. De coxendice autem sursum procedẽs, ad imum ventrem multas errabundas venas deduxit, costasque & vertebras ad spinam annulorum modo connexuit, & propagines in multas venas transmisit, intestinaq; ac ventrem inferiorem inuoluit. Et hæ quidem ex imo ventre ad mammas, & supra mentum ac summos humeros exporrectæ, connexæ sunt. Quæ verò iuxta hepatis crassitudinem peruenit, supra vbi fel in fistulam excauauit, sub spinam distribuitur, via per septum transuersum facta. At verò vena quæ ex sinistris tendit, cætera quidem iuxta eandem naturam non secus ac ea quæ de dextris prodit, radicibus firmatur. Ex sinistris tamen ascendens, in hepar propagines non emittit, sed in lienem inseritur ad caput quod in ipsius parte crassa existit. Inde intro subit, & lienem sanguinolẽtis venulis, tanquam araneæ telis intexuit. Totus autem ex omento eleuatur, ipsum venulis de se sanguine explens. At quæ de lienis capite ad spinã impingunt, per septum trãsuersum procedunt. Inde verò inferiorem in partem, tũ dextra, tum sinistra, sub pulmonem ducta est. Quæ autẽ sanguine refertæ sunt, sub ipsum & in ipsum velut riui deducũtur. Pauci verò sanguinis & tenues à pulmone intrinsecus exortæ, cũ rarus natura existat, in cor, nimirum ab ipso emulctę, circa eius auriculas velut fræni iniiciuntur, & in cauitates internas defluũt. Quin & hæ priores in ipsum propagines immittũt. In angustia enim transitus intus collocatũ est, velut ex omni corpore fibras habens. Quam ob rẽ ex omni corpore potissimùm circa thoracẽ sensus inest,

ἐστί, καὶ νέμεται ἄνω τοῦδε τοῦ ἀστραγαλίου τοῦ ἀστραβολημένου κερκίδα. τοῦδε δὲ τοῦ γαστροκνημίου τοῦ σφενδόνου πε ποίηται. ὃ δὴ ἐντοῦθεν τέταται τοῦδε τοῦ γόνατος ὁ ἐντός. ἐπιβέβληκε δὲ καὶ τῇ ἐπιγονατίδι φλέβας. καὶ κατὰ ὁ ἐντὸς τῆς ἐπιγονατίδος, ἐπίκοιλον ἐμπέπλεκται φλέβα. ἢν τις εἰ ποιήσῃ, ταχὺ ξυνάγει χολώδεα ἰχῶρα. διόρμηκε δὲ αὐτὴ κατὰ ὁ ἐντὸς καὶ κοῖλον τοῦ γονάτος.[67] ἀποκεκάρφωκε δὲ καὶ εἰς τὰς ἰγνύας πολυπλόκους φλέβας. αἱ ἐντοῦθεν τοῦδε τείνουσαι κατὰ τὰ ὑποκάτω νῦν τοῦ μηροῦ, καὶ καταρρίζωνται ἐς τοὺς ὄρχας καὶ ἐς τὸν ἀρχόν. καὶ πάλιν ὁ ἱερὸν δὲ ὀστέον λελεπισμένον ἐνωμίαν πεποιήκασι. ἡ δὲ ἀφιγμένη[68] παρὰ τοῦ γονάτος ὁ ἐντὸς ἄνω, τοῦδε τοῦ μηροῦ ὁ ἐντὸς, ἀνιοῦσα ἐς τὸν βουβῶνα. καὶ ἀμφὶ τοῦ ἰσχίου πέρι πάλιν πρὸς τὴν ἄκανθαν καὶ τὴν ψόαν ἐκτὸς ἔχουσα. παχεῖα καὶ πλατεῖα, καὶ ἔναιμος[69] ἄνω ὤρεκται πρὸς ὁ ἧπαρ.[70] καὶ ἀμφικρέκω ἐκφύσαν ἔναιμον, κατέχει ἐς τὸν νεφρὸν, τὸν δεξιὸν λοβὸν τὸν ἡπατίου. αὕτη δὲ ὑποκάτω τὰ τοῦ ἥπατος ὑπονεμησαμένη, ἀπέρχεται ἐς φλέβα παχέα.

20 [71] ἡ δὲ ἀποκαυθεῖσα ἐς πέφυκεν ἐς ὁ παχὺ τοῦ ἥπατος. καὶ ὁ μὲν αὐτῆς ὀπίσω ὀπὶ πολάζον ὀπὶ τοῦ ἀπλάγχνου πέφυκεν, ἐν ᾧπερ ἡ χολὴ, ὅστε τε πολύρριζος ἀμφὶ τοῦ ἥπατος πεπλεκτομένη. ὁ δὲ ἀμφὶ τὴν ἐντὸς αὐτοῦ[72] ὀχετεύεται. δύο δὲ ἐκπεπλώκασι φλέβες, μεταξὺ δύο λοβῶν τῶν πλατέων. καὶ μία μὲν, ἀμφὶ τὴν χροφὴν καὶ τοῦ δέρματος ἀμφορεῦσα ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ ἀπῆκται. ἡ δὲ ἑτέρη, πιέσασα ἐς τὴν ἄκανθαν καὶ ἐς τὸν νεφρὸν[73] ἠγκυεοβόλησε ἐς τὴν κύστιν τε καὶ ὁ αἰδοῖον. ἐκ δὲ τοῦ ἰσχίου ἀρχομένη ἀπέναι ὀπὶ ὁ ἔθνον πολλὰς ἀπεπλάσασι φλέβας. καὶ τὰς τε πλευρὰς καὶ τοὺς σφονδύλους,[74] ἐνεκέκασι πρὸς τὴν ἄκανθαν, καὶ τὰς τε τοῦ φυάδας[75] ἐνεφλεβοπόμησι, καὶ τὰ ἔντερα καὶ τὴν νηδὺν ἐκφλίξασι. καὶ αἱ μὲν ἀπὸ τοῦ ἔθνου ἔστε τοὺς μαζοὺς, καὶ ὑπὸ αὐχένα καὶ τὰς ἀκρωμίας[76] ἐπορεξάμεναι κατεπλάκησαν. ἡ δὲ ἀφιγμένη τοῦδε ὁ παχὺ τοῦ ἥπατος, καὶ[77] ἀποσυελιγώσασα τὴν χολὴν ἄνω, ὑπὸ τὴν ἄκανθαν νέμεται, ἀμφὶ τὴν φρένων ὁδὸν ποιησαμένη. ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἀριστερὸν φλέψ, τὰ μὲν ἄλλα τὴν αὐτὴν φύσιν ἐρρίζωται τῇ ἐν τοῖσι δεξιοῖσιν, ἐκ τοῦ ἀριστερὸν ἐς ὁ ἧπαρ ἀνιοῦσα οὐκ ἐκβάλλει, ἀλλ' ἐς τὸν σπλῆνα ἐμπέφυκε κατὰ τὴν κεφαλὴν τὴν ἐν τῷ πάχει αὐτέου. ἐντοῦθεν δὲ καταδύσασα ἐς ὁ ἐντὸς[78] καὶ ἠερχίωκε τοῦ σπληνὸς ἐναίμοισι φλεβίοισιν. ὁ δὲ ὅλος ἐκ τοῦ ὀπὶ πλόου ἀωρῆται τοῖσιν ἐξ ἑωυτέου φλεβίοισιν[79] ἐναιματώσασα αὐτό. αἱ δ' ἀπὸ τοῦ κεφαλῆς τοῦ σπληνὸς πρὸς τὴν ἄκανθαν[80] ἐξερείσασαι, ἀμφὶ τὰ φρένων διωρμήκασιν. ἐντοῦθεν δὲ καὶ πάλιν ἡ δεξιὴ καὶ ἡ ἀριστερὴ, ὑπὸ τὰ πτύομενα ἐλήλαται. αἱ δ' ἐναί-

μονες ἐοῦσαι ὑπὸ αὐτὸν, καὶ ἀξυγετεύονται ἐς αὐτὸν. ὀλίγαιμοι δὲ καὶ λεπταὶ, αἱ ἀπὸ πτύομενος ἔσωθεν ῥυόμεναι τῇ φύσει ἀραιοῦ ἐόντος ἐς τὴν καρδίην, ἅτε ὑπὸ αὐτοῦ[81] ἐξαμελγόμεναι,[82] ἐξεχαλίνωνται πρὸς τὰ ὦτα αὐτέης. καὶ ἐς τὰ κοῖλα τὰ ἐντὸς διερρύηκασιν. ἐμβάλλουσι δὲ καὶ πρότεραι καὶ αὗται ἐς αὐτήν. ἐν γὰρ στενοχωρίῃ τοῦ δρόμου ἐνίδρυται ὡς ἐκ πάντος τοῦ σώματος[83] τὰς ἰνίας ἔχουσα. διὸ καὶ πάντος τοῦ σώματος πρὸς τὸν θώρηκα μάλιστά ἐστιν ἡ αἴσθησις.

καὶ τοῦ

ἐν τῷ χρωμῷ αἱ μεταβολαὶ γίνονται, τούτῃς ἀποφιγγούσης τὰς φλέβας [84] ἢ χαλώσης. χαλώσης μὲν οὖν, [81] ἐρυθρὰ τὰ χρώματα γίνοιτο, καὶ εὔχροα καὶ διαφανέα. στιβαρούσης δ', χλωρὰ ἢ πελιδνά. τὰ τοιαῦτα δ' παρόντα ἑκάστῳ, ἐν τῷ παρεόντων ἑκάστῳ χρωμῷ.

colorumq; mutationes contingunt, hoc venas constringente & laxãte. Laxante igitur colores rubicundi fiunt, bene colorati, & pellucidi, constringente verò, ex virore pallidi & liuidi. Qui certê euariant, prout præsentes cuique adsunt colores.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΑΕΡΩΝ, ΥΔΑΤΩΝ, ΤΟΠΩΝ.

HIPPOCRATIS DE AERE, LOCIS ET AQVIS, LIBER.

Ἰ Ἠτρικὴν, ὅστις βούλεται ὀρθῶς ζητῆσαι, τάδε χρὴ ποιέειν· πρῶτον μὲν ἐνθυμέεσθαι τὰς ὥρας τοῦ ἔτεος, ὅ, τι δύνανται ἀπεργάζεσθαι ἑκάστη. οὐ γὰρ ἐοίκασιν οὐδὲν, ἀλλὰ πολὺ διαφέρουσιν αὗται τε ἑωυτῇσι, καὶ ἐν τῇσι μεταβολῇσιν. ἔπειτα δ', τὰ πνεύματα, τά τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρά· μάλιστα μὲν τὰ κοινὰ πᾶσιν ἀνθρώποισιν, ἔπειτα δὲ, καὶ ἐν ἑκάστῃ χώρῃ ἰδιαζόντα ἐόντα. δεῖ δὲ καὶ τῶν ὑδάτων ἐνθυμέεσθαι τὰς δυνάμιας. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ στόματι διαφέρουσιν καὶ ἐν τῷ σταθμῷ, ὅτῳ καὶ ἡ δύναμις διαφέρει πολὺ ἑκάστου. ὥστε ἐς πόλιν ἐπειδὰν ἀφίκηταί τις, ἧς ἄπειρος ἐστι, διαφορέειν χρὴ τὴν θέσιν αὐτέης, ὁκοῖος κείεται πρὸς τὰ πνεύματα, καὶ πρὸς τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου. οὐ γὰρ τοὐτὸ δύναται, ἥτις πρὸς βορέην κείεται, καὶ ἥτις πρὸς νότον. οὐδ' ἥτις πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, οὐδ' ἥτις πρὸς δυόντα. ταῦτα δ' ἐνθυμέεσθαι ὡς κάλλιστα. καὶ τῶν ὑδάτων πέρι, ὡς ἔχουσιν, καὶ πότερον ἑλώδεσι χρέονται καὶ μαλακοῖσι, ἢ σκληροῖσί τε καὶ ἐκ μετεώρου, καὶ ἐκ πεδιάδος, εἴτε ἀλυκοῖσι, καὶ ἀτερέμνοισιν. καὶ τῷ γῇ πότερον ψιλή τε καὶ ἄυδρος, ἢ δασεῖα καὶ ἔυδρος, καὶ εἴτε ἐν κοίλῳ ἐστὶ καὶ πνιγερὴ, εἴτε μετέωρος καὶ ψυχρή. καὶ τῷ διαίτῃ τῶν ἀνθρώπων ὁκοίῃ ἥδονται· πότερον φιλοπόται καὶ ἀριστοποιοὶ καὶ ἀπαλαίπωροι, ἢ φιλογυμνασταί τε καὶ φιλόπονοι, καὶ ἐδωδοὶ καὶ ἄποτοι. καὶ ἀπὸ τούτων χρὴ ἐνθυμέεσθαι ἕκαστα. εἰ γὰρ ταῦτα εἰδείη τις καλῶς, μάλιστα μὲν πάντα· εἰ δὲ μὴ, τά γε πλεῖστα, ὁκόσ' ἂν αὐτὸν λανθάνοι ἐς πόλιν ἀφικνεόμενον, ἧς ἂν ἄπειρος ἦ, οὔτε νοσήματα ἐπιχώρια, οὔτε τῶν κοινῶν ἡ φύσις ὁκοία τις ἐστίν. ὥστε μὴ ἀπορέεσθαι ἐν τῇ θεραπείῃ τῶν νούσων, μηδὲ διαμαρτάνειν ἃ εἰκὸς ἐστι γίνεσθαι, ἢν μή τις ταῦτα πρότερον εἰδὼς προφρων τὶς ἦ. περὶ ἑκάστου δ' χωρίου πρόσοιπος ἐγὼ ἐν ἰδίῳ λέξει ἃ ὁκόσα τε νοσήματα· μέλλει πάλιν τῇ πόλει καταχήσειν, ἢ ἤρεος, ἢ χειμῶνος· ὁκόσα τε ἴδιον ἑκάστῳ κίνδυνος γίνεσθαι ἐκ μεταβολῆς τῆς διαίτης. εἰδὼς γὰρ τῶν ὡρέων τὰς μεταβολὰς, καὶ τῶν ἄστρων ὁπόταν τολαί τε καὶ δύσιας, καθότι ἕκαστον τουτέων γίνεται, προσδείη ἂν ὁ ἔτος, ὁκοῖόν τι μέλλει γίνεσθαι. οὕτως ἂν τις ἐρευνώμενος καὶ προγινώσκων τὰς καιροὺς, μάλιστ' ἂν εἰδείη περὶ ἑκάστου, καὶ τὰ πλεῖστα τυγχάνοι τῆς ὑγιείης, καὶ κατ' ὀρθὸν φέροιτο ἐκ ἐλάσσα ἐν τῇ τέχνῃ.

QVi artem Medicam recta inuestigatione consequi volet, is primùm quidẽ anni tempora in consideratione adhibere debet, quid horũ quidq; possit. Neq; enim quicquam habent simile, sed cùm inter se plurimùm differunt, tum etiam propter varias quæ in eis contingunt mutationes. Deinde verò vẽtos tum calidos, tum frigidos, præcipuè quidem eos qui omnibus sunt communes, ac deinceps eos qui cuique regioni sunt familiares. Quinetiam aquarum facultates animo reputare oportet. Quemadmodum enim gustu & pondere, ita & facultate singulæ plurimùm differunt. Quare si quis ad vrbem sibi ignotam peruenerit, is eius situs curam habere debet, vt cognoscat quomodo ad ventos aut solis exortum sit exposita. Neque enim easdem vires habet, quæ ad septentrionẽ, & quæ ad austrum sita est, vt neque eius quæ ad exorientem solem aut occidentem spectat. Et hæc quidem optimè animo concipienda sunt, & quomodo ad aquas habeant, num palustribus & mollibus vtantur, an duris, & ex sublimi ac saxosis locis scaturientibus, siue salsis ac coctu difficilibus. Terra etiam ipsa inspicienda, nudane sit & aquis carear, an densa & irrigua, & an cauo loco sita sit & æstuoso, an verò sublimi & frigido. Hominum quoq; victus ratio, quanam maximè delectentur, inspicienda, an potui & cibis, & otio dediti, an exercitationibus & laboribus gaudeãt, & an edaces sint, & à potu sibi temperent. Et ex his singula reputare oportet. Hæc enim præcipuè quidem omnia, aut certè plurima probè qui agnouerit, cùm ad vrbẽ sibi ignotã peruenerit, eum neq; morbi regioni familiares, neq; communium quę sit natura latêre poterit, vt neque in eorũ curatione hæsitare aut aberrare possit. Quæ certè contingere solẽt, si quis istorum cognitionem non antè animo perceptam habuerit. Qui verò ista rectè cognouerit, is cuiusq; temporis impendentis, & anni statum prædicere poterit, & quinam morbi tam æstate quàm hyeme, in vrbe communiter sint grassaturi, tum etiam quinã cuiq; priuatim ex victus mutatione impendere debeant. Qui enim temporum mutationes, astrorumque ortus & obitus, vt horum quæque eueniant, tenuerit, is vtique futurum anni statum præuidere poterit. Hac ratione inuestigando qui temporum occasiones præsenserit, is maximè cuiusque naturam cognouerit, & plærunq; sanitas illi succedet, minimumque in arte à recta via aberrauerit.